

Ilmoittajansuojelulaki 01.01.2023

**Miten ilmoituskanava
vaikuttaa tietosuojaan?**

Mitä ilmoituskanavan käyttöönotossa on tietosuojaan näkökulmasta otettava huomioon?

Olemme päivittäneet tämän oppaan 17.12.2021 voimaan astuneen "Whistle blowing" -direktiivin sekä 01.01.2023 voimaan astuneen ilmoittajansuojelulain mukanaan tuomista vaatimuksista ja vaikutuksista erityisesti organisaatioiden tietosuojaan.

Sisällysluettelo ja pikalinkit:

1. [Mistä ilmoituskanavassa on kysymys](#)
2. [Keskeiset vaatimukset](#)
3. [Aikataulu](#)
4. [Yleisimpiä virhetulkintoja](#)
5. [Ilmoituskanava ja tietosuoja](#)
6. [Tietosuojapuutteiden potentiaaliset seuraukset](#)
7. [D-Fence Viestikanava -ratkaisu](#)

CASE

Case-osion alle olemme koonneet erilaisia case-esimerkkejä tai muita käytännössä esille tulleita tietosuoja-tilanteita ja niihin liittyviä ratkaisuja.

VINKKI

Vinkki-osion alta löytyy käytännön vinkkejä arkea helpottaviin tietosuojakysymyksiin ja ideoita yrityksen kilpailukyvyn kasvattamiseen.

Juha Oravala

D-Fence Oy

1. Mistä on kysymys

Organisaatiot veloitetaan luomaan epäiltyjen väärinkäytösten ilmoituskanavan eli ns. "whistleblow" -kanavan, jossa ilmoittajan henkilöllisyys on suojattu. Vaatimus on jaksotettu tämän oppaan kohdassa [3](#) olevan mallin mukaisesti.

Ilmoituskanavan kautta oma henkilöstö ja sidosryhmät voivat ilmoittaa havaitsemistaan EU:n tai kansallisen lainsäädännön aloilla ja epäeettisen toiminnan epäilyistä organisaation nimeämille vastuuhenkilöille turvallisesti.

Ilmoittajaa on suojeltava

Organisaation erityisenä velvollisuutena on suojella ilmoittajaa vastatoimilta ja toisaalta antaa mahdollisuus ilmoittajalle seurata ja saada palautetta tekemästään ilmoituksesta. Vaatimukset on jäljempänä avattu tarkemmin.

Kaikki ilmoitukset on kirjattava ja käsiteltävä. Ilmoittajalle tulee antaa vastaanottoilmoitus **seitsemän päivän** kuluessa sekä vahvistus toteutetuista toimenpiteistä **kolmen kuukauden** kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta.

VINKKI

Kyseessä on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta.

Direktiivillä pyritään parantamaan unionin oikeuden täytäntöönpanon tehokkuutta luomalla unionitasoiset yhdenmukaiset vähimmäisvaatimukset väärinkäytösten ilmoittajien suojelulle.

[Lue lisää »](#)

2. Keskeiset vaatimukset

Sisäinen ilmoituskanava

Organisaatioiden on järjestettävä vaatimukset täyttävä, ilmoittajan suojan varmistava ja turvallinen ilmoituskanava yksityishenkilöiden käyttöön sekä siihen liittyvä hallinto.

Ilmoittajaa on suojeltava

EU-direktiivi tuo nyt erityistä suojaa ilmoittajalle, ”whistle-blowerille”. Aiemmin käytetyt kanavat, kuten sähköposti tai intranet eivät siis enää riitä.

Vastatoimien kielto

Tarkoituksena on varmistaa, että ilmoittaja, joka havaitsee työssään rikkomuksia, voi ilmoittaa asiasta joutumatta kustotoimenpiteiden kohteeksi.

Käänteinen todistustaakka ja vahingonkorvaukset

Vastatoimen toteuttajalla on näyttövelvollisuus siitä, että toteutettu toimenpide ei liittynyt aiemmasta väärinkäytöksestä ilmoittamiseen. Direktiivi tuo mukanaan myös vastatoimien kieltoa rikkovalle vahingonkorvausvastuun.

CASE

Keitä ilmoittajansuoja koskee?

Ilmoittajan suojaan voivat olla oikeutettuja luonnolliset henkilöt, jotka työssään tai työnsä yhteydessä saavat tietoa väärinkäytöksistä, mm seuraavat tahot:

Oma henkilöstö,
työnhakijat ja entiset
työntekijät.

Yrityksen
osakkeenomistajat.

Alihankkijat,
vuokratyöntekijät,
freelancerit,
vapaaehtoistyöntekijät,
harjoittelijat, avustajat jne.

3. Laki ja soveltaminen

Sisäinen ilmoituskanava ja siihen liittyvät hallinnolliset prosessit on oltava organisaatioiden käytössä seuraavasti (ensimmäisessä vaiheessa 3:n kuukauden siirtymäaika):

Voimaantulopäivä	Keitä vaatimus koskee
01.01.2023	Rahanpesudirektiivin alaiset yritykset niiden koosta riippumatta, <i>kuten tilitoimistot, kiinteistönvälittäjät, oikeudelliset palvelut, sijoitus-, rahoitus- ja vakuuspalvelut, perintäpalvelut.</i>
01.01.2023	250 henkeä ja enemmän työllistävät yritykset sekä Yli 10 000 asukkaan tai yli 50 työntekijän kunnat.
17.12.2023	50 – 249 henkeä työllistävät yritykset.

D-Fence Viestikanavalla
vastaat vaatimuksiin.
Tutustu palveluun tästä!

4. Yleisiä Whistle blowing -virhetulkintoja

1. Ilmoituskanava ei ole pakollinen

Kyllä on, seuraavasti: 250 henkeä tai enemmän työllistävät organisaatiot sekä rahanpesudirektiivin alaiset toimialat koosta riippumatta 17.12.2021 mennessä. 50-249 henkeä työllistävät organisaatiot 17.12.2021 mennessä.

2. Sähköpostiosoite riittää

Ei riitä. Tämä johtuu siitä, että ilmoittajan henkilöllisyys on suojattava, jolloin organisaation on varmistettava, että ilmoitukseen pääsee käsiksi ainoastaan erikseen määritellyt tahot. Sähköposti tai vaikkapa intranet eivät näitä vaatimuksia täytä.

3. Kanavan avulla tehdään kiusaa

Mahdollista, mutta kuitenkin epätodennäköistä. Tottakai kanavaa voidaan väärinkäyttää, mutta kansainvälisten tutkimusten mukaan kiusaamista tapahtuu varsin vähän. Pahantahtoisten ilmoitusten sanktiointi on myös mahdollistettu direktiivissä.

4. Ilmoituksia tulee liikaa

Isommista yrityksistä saatujen kokemusten mukaan näin ei ole toistaiseksi käynyt. Joidenkin tilastojen mukaan ilmoituksia on tullut vuositasolla noin 2 ilmoitusta / 500 henkeä kohti.

Direktiivin voimaantulon ja ihmisten tietoisuuden kasvun myötä ilmoituksia voi tulla aluksi keskimääräistä enemmän.

5. Kanava pilaa työilmapiiriä

Aiemmat kansainväliset kokemukset puhuvat päinvastaista. Kun tieto saadaan ilmoituskanavan avulla näkyväksi siihen voidaan puuttua.

Yrityksen johdon sitoutuminen kanavaan on onnistumisen ytimessä.

5. Ilmoituskanava ja tietosuoja

Ilmoituskanavan käyttöönotto tuo mukanaan lisäyksiä useimpien organisaatioiden tietosuojaan sekä siihen liittyvään dokumentaatioon. Toteutettavaksi tulee esim. seuraavat dokumentit:

Tietovirtakuvaus

Ilmoitukset todennäköisesti sisältävät ilmoituksen kohteen henkilötietoja tai muita tietoja, joista heidät voidaan tunnistaa. Tästä muodostuu käytännössä oma rekisterinsä, jossa tietoa saatetaan myös käsitellä useammalla eri oikeusperusteella.

Vaikutustenarviointi ja tasapainotesti

Tietosuojavaltuutetun toimisto on linjannut, että rekisterinpitäjän on ennen ilmoituskanavan käyttöönottoa toteutettava vaikutustenarviointi. Samassa yhteydessä tulee arvioitavaksi myös tasapainotestin tekeminen.

Tietosuojaseloste

Rekisterinpitäjällä on tietosuoja-asetuksen mukaisesti velvollisuus informoida rekisteröityjä siitä, miten se heidän tietojaan käsittelee.

VINKKI

Millä mallilla yrityksenne tietosuoja on?

Tietosuojavaatimusten toteuttamiseen, hallintaan ja osoittamiseen löytyy helpokäyttöinen Easy GDPR -palvelu.

Palvelu koostuu;

- Verkkopalvelusta
- Tietopankista
- Asiantuntijatuesta

Tutustu palveluun tästä!

6. Mitä tietosuojapuutteista voi seurata (1-4) ja miksi (5-6)?

1. Kauppojen menetyksiä

Ostajat tarkistavat enenevässä määrin toimittajien tietosuoja-kelpoisuuden ja pudottavat jo arviointivaiheessa pois ne, joilla se ei näytä olevan vaatimusten mukainen.

2. Sakko

Hallinnollinen sakko, joka voi olla jopa 2 - 4 % yrityksen liikevaihdosta. Prosessit alkavat usein ilmiantojen kautta.

3. Syyte

Johdon leväperäinen suhtautuminen tietoturvaan ja – suojaan voi johtaa syytöksiin, kuten Vastaamon tapauksessa syksyllä 2022.

4. Selvityspyyntöjä

Erilaisia aikaa, rahaa ja hermoja vieviä toiminnan selvityspyyntöjä, tietojen käyttökieltoja tai näiden yhdistelmiä.

5. Päättyneet sopimus- tai työsuhteet

Riittäisat erot voivat saada ihmisiä tekemään asioita, joita he eivät tavallisesti tekisi. ”Suomi on kateellisten naapureiden luvattu maa”, kuten sananlasku kuuluu.

6. Tietomurto

Vuosikausia kasvussa ollut trendi: rikolliset hakevat haavoittuvuuksia sisältäviä järjestelmiä, anastavat tiedot jonka jälkeen kiristävät uhreja.

D-Fence Viestikanava -palvelu

Verkkopalvelu

Helppokäyttöinen Viestikanava -palvelu sisältää kaikki tarvittavat toiminnallisuudet ilmoitusten tekemiseen, niiden hallintaan sekä jatkokäsittelyyn direktiivin vaatimusten mukaisesti.

Palvelu on kehitetty ja se tuotetaan Suomessa.

Ilmoittaminen ja hallinta

Viestikanava -palvelun avulla yritys täyttää direktiivin vaatimukset ja tarjoaa työntekijöille sekä sidosryhmille luotettavan ja helppokäyttöisen kanavan ilmoitusten tekemiseen.

Ilmoituksia vastaanottavat henkilöt käsittelevät ilmoituksia ja hallinnoivat koko toimintaprosessia helposti.

Vain yrityksen erikseen määritellyillä henkilöillä on pääsy ilmoituksiin. Myös kaikki viestintä tapahtuu ainoastaan ilmoittajan ja yrityksen valtuuttamien henkilöiden kesken.

Tutustu palveluun tästä!

Tietoturvallinen ratkaisu

Palvelu tuotetaan ISO 27001 sertifioidussa konesalissa Espoossa, Suomessa.

Palveluntuottaja D-Fence Oy:llä on yli 20 vuoden kokemus tietoturvan toteuttamisesta.

Ilmoituskanava on toteutettu sisäänrakennettujen GDPR-vaatimusten mukaisesti ja toiminnallisuuden käyttöönotosta seuraavat tietosuojatoimenpiteet huomioiden.

09 623 14 18

info@d-fence.eu